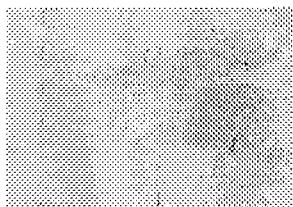

● اشاره

امروز بدون تردید مهمترین دلمشغولی جهادگران جهاد سازندگی توسعه روستایی در ابعاد گوناگون آن است. دستاوردهای جهاد در طول عمر ۲۱ ساله خود مؤید کار عظیمی است که در این مدت نسبتاً کوتاه و در راستای توسعه روستاها اتفاق افتاده است. در اینجا قصد داریم دورنمایی از این دستاوردها را به رویتان بکشاییم.

وزارت وردهای دستا جهاد سازندگی

معاونت طرح و برنامه‌ریزی

۱- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش عمران و صنایع روستایی

عمران روستایی اولین وظیفه جهاد سازندگی پس از تأسیس است که به فرمان حضرت امام راحل (ره) برای رفع فقر و محرومیت از چهره روستاها و تحقق عدالت اجتماعی آغاز شد. اینک پس از ۲۰ سال تلاش شبانه روزی جهادگران، دستاورد بزرگ این تلاش برخورداری ۸۶ درصد جمعیت روستایی از آب آشامیدنی بهداشتی، ۷۶ درصد از راه با مشخصات فنی و ۹۲ درصد از نعمت برق می‌باشد که به این ترتیب زیرساختها برای تولید بیشتر و توسعه پایدار آماده شده است. در جهت توسعه همه جانبه روستایی و چند بعدی نمودن اقتصاد روستایی، فعالیتهای مستمری در زمینه ساماندهی و توسعه صنایع روستایی به عنوان مکمل تولید کشاورزی انجام شده است.

۲- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش منابع طبیعی

منابع طبیعی تجدید شونده به عنوان بستر حیات و ودیعه الهی و از مصادیق انفال است. نقش منابع طبیعی در حفظ محیط زیست بالاخص در پالایش آلاینده‌های صنعتی، تعادل اکوسیستم، تولید و ذخیره‌سازی آب، حفاظت از لایه اوزون، تأمین منابع اولیه و ارزان قیمت محصولات اساسی و غذایی باعث شده است که در صدر توجهات سیاستگذاران جهانی قرار گرفته و به عنوان یکی از مهمترین وظایف حاکمیت دولتها به شمار رود.

در کشور ایران، روند تخریبی منابع فوق، سرانه پایین جنگل (۰/۲ هکتار) نسبت به سرانه جهانی (۰/۸ هکتار)، عرصه وسیع مناطق بیابانی (حدود ۲۵ درصد مساحت کشور) و ضرورت توجه جدی برای حفظ، احیاء، توسعه و بهره‌برداری از آنها موجب واگذاری مسئولیت منابع طبیعی در سال ۱۳۶۹ (قانون تفکیک

وظایف) به وزارت جهاد سازندگی گردید. اهم نتایج نزدیک به یک دهه تلاش مجموعه جهاد در این بخش به شرح زیر می باشد: (جدول شماره ۳) - شفاف و روشن نمودن اهمیت و جایگاه منابع طبیعی در فرهنگ عمومی جامعه و نظام مدیریت کشور

- تبدیل نگرش صرف حفاظت از منابع طبیعی توسط دولت به سمت استفاده از مشارکت مردم و نهادینه کردن مشارکتها

- هویت بخشیدن به منابع طبیعی در کل کشور و در سیستم قضایی، ثبات تشکیلات و اقتصادی کردن فعالیتها در عرصه کار

- گسترش عرصه کار حفاظت و حمایت از جنگلها

- اجرای طرح ساماندهی خروج دام از جنگل جهت حفاظت از منابع منحصر به فرد جنگلهای شمال ایران

- اجرای طرح ملی تعاون دام و مرتع

- مدیریت، احیاء و غنی سازی جنگلهای خارج از شمال کشور

- توسعه فضای سبز و جنگلکاری در همه نقاط کشور و ایجاد کمربندهای سبز حفاظتی، توسعه زراعت چوب و آگروفارستری

کشاورزی، مسئولیت امور دام و طیور کشور به عهده وزارت جهاد سازندگی محول گردید. از آنجایی که تولید پروتئین حیوانی نقش بسزایی در امنیت غذایی جامعه دارد، برنامه ریزی و اقدامات مؤثری در جهت توسعه کمی و کیفی ظرفیتهای پرورش دام و طیور کشور انجام شده است که نتایجی به شرح جدول شماره (۴) در برداشته است.

شایان ذکر است که رشد تولید فراورده های دامی به گونه ای بوده است که بر رشد جمعیت پیشی گرفته است. به این معنی که نه تنها تولید کل افزایش یافته است، بلکه شاهد رشد تولید سرانه نیز هستیم.

در سال ۱۳۶۹، کشور وارد کننده ۱۲۸ هزار

۳- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش دام و طیور

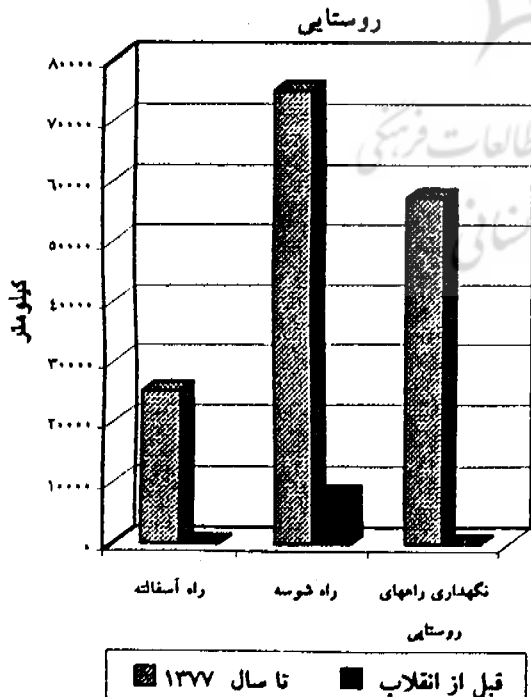
از سال ۱۳۶۹ بر اساس قانون تفکیک وظایف بین وزارتخانه های جهاد سازندگی و

جدول شماره (۱)- عملکرد در بخش همان روستایی

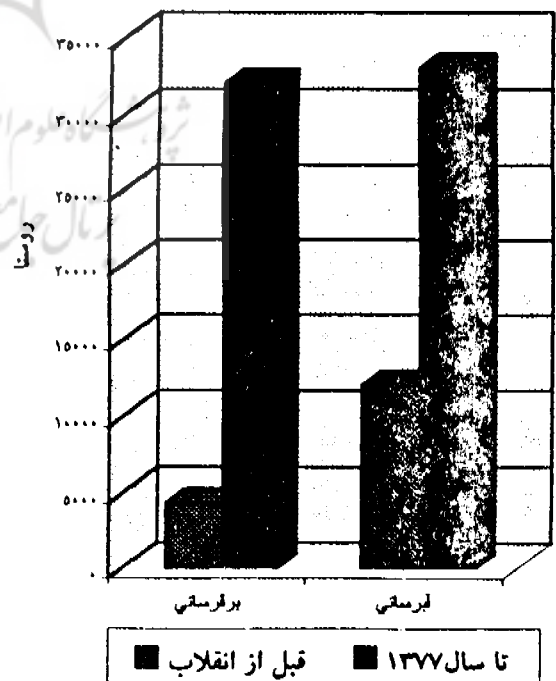
فعالیت	راه آسفالته ایجاد شده	راه شوسه ایجاد شده	نگهداری راههای روستایی	روستاهای برق رسانی شده	روستاهای آبرسانی شده	روستاهای بهسازی شده
تا سال ۱۳۵۷	*	۸۰۰۰	*	۴۳۲۷	۱۲۰۰۰	*
تا سال ۱۳۷۷	۲۵۱۰۶	۷۵۰۰۰	۵۷۲۹۷	۳۲۰۰۰	۳۳۰۰۰	۸۷۲

* آمار قابل ذکری وجود ندارد.

نمودار عملکرد طرح احداث و تکمیل و نگهداری راههای روستایی

نمودار عملکرد طرحهای آبرسانی و برق روستایی

جدول شماره (۲) - عملکرد بخش صنایع روستائی

واحد اشتغال : نفر

نوع صنایع		صنایع روستائی		نواحی صنعتی		صنعت فرش		سال
		اشتغال	واحدهای تارایی جواز بهره برداری (۱)	در دست احداث	ایجاد شده	اشتغال	تعاونی ایجاد شده	
ساماندهی و بهینه سازی صنایع روستائی (۲)	تعداد	اشتغال ایجاد شده						
*	*	-	-	-	-	*	-	سال ۱۳۵۷
۷۲۹۳۲	۳۴۹۷۱	۷۳۱۲۶	۶۳۶۴	۱۶۰	۲۳	۵۲۳۰۳۰	۲۹۴	سال ۱۳۷۷

* آمار در دسترس نمیباشد .

جدول شماره (۳) - عملکرد در بخش منابع طبیعی و آبخیزداری

(میلیون هکتار)

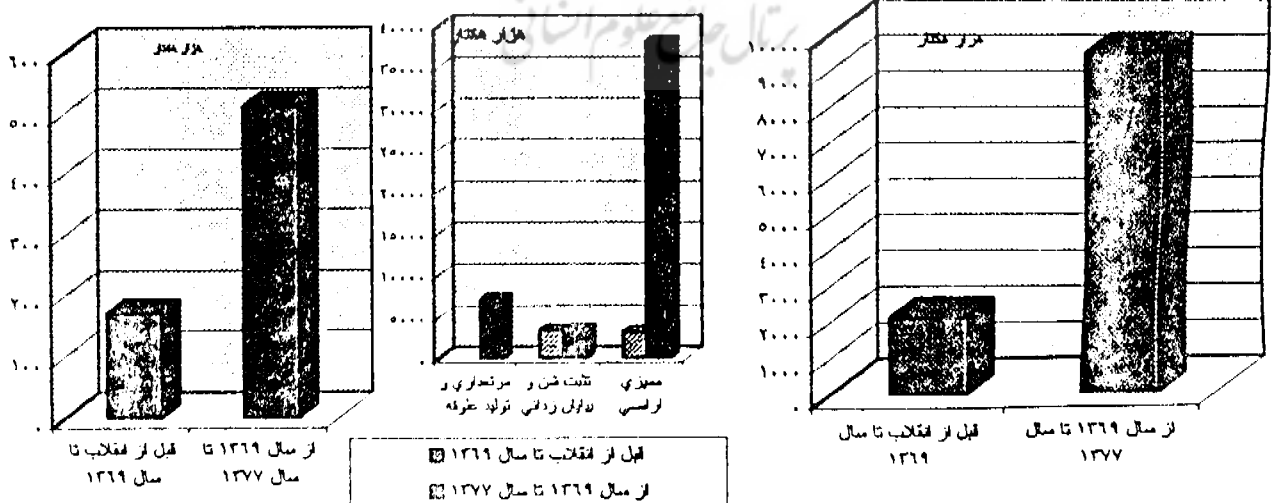
عنوان فعالیت	سال	جنگلکاری و احیای جنگلها	مرتعداری و تولید حلقه	تثبیت شن و بیابان زدائی	ممیزی اراضی و تفکیک سند (اخذ اسناد ثبتی)	آبخیزداری
۱۳۶۹ تا پایان ۱۳۷۷	۰/۵۱۰	۷	۳/۲۷	۲۸	۹/۴۵۷	
درصد رشد		۳۰۰	-	۱۰۲	۱۲۵۰	۴۵۱

* آمار قابل ذکری وجود ندارد.

جنگلکاری و احیاء جنگلها

طرح های منابع طبیعی

طرح آبخیزداری

تن گوشت قرمز، ۴۸۰ هزار تن شیر و ۵۲ هزار تن پنیر بوده است. اینک به استثنای واردات کره و مقداری گوشت قرمز صنعتی که صرفاً جهت تنظیم بازار صورت می‌گیرد، در تمامی محصولات دامی خودکفایی حاصل شده و واردات قطع شده است. با توجه به نیاز صنعت دامپروری به تولید تلیسه، هم اکنون واردات تلیسه نسبت به سال ۱۳۶۹ که ۶۶۷۸ رأس بوده است، به صفر رسیده است.

فن‌آوری طراحی و ساخت کشتارگاههای صنعتی دام و طیور و زمینه صدور آن فراهم شده است.

اقدامات بنیادی در توسعه زیربناها انجام شده است. در صنایع مرغ مادر، اجداد، گوشتی و تخمگذار به خودکفایی کامل رسیده و با توسعه صنایع کشتارگاهی، صنایع تبدیلی شیر و فرآورده‌های لبنی، صنایع بسته بندی و ... قدمهای اساسی برای تکمیل زنجیره تولید برداشته شده است.

۴- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش دامپزشکی

سازمان دامپزشکی کشور بر اساس قانون تفکیک وظایف در سال ۱۳۶۹ به وزارت جهاد

سازندگی ملحق گردید. اقدامات گسترده سازمان پس از سال ۱۳۶۹ در جهت تأمین بهداشت دام و فرآورده‌های دامی، پیشگیری و مبارزه با بیماریهای مشترک انسان و دام و سایر بیماریهای دام و طیور که در واقع تضمین کننده سلامت غذایی جامعه است، علیرغم رشد قابل ملاحظه جمعیت دام و طیور کشور منجر به ارتقاء و رشد چشمگیر شاخصهای کمی و کیفی بهداشت دام و حفظ سرمایه‌های ژنتیکی کشور گردیده است که اهم نتایج آن به شرح زیر می‌باشد: (جدول شماره ۷)

احداث و تکمیل و تجهیز آزمایشگاه رفرانس کنترل کیفی دارو، واکسن و مواد بیولوژیک از صفر درصد در سال ۱۳۶۹ به ۸۰ درصد در سال ۱۳۷۷ رسیده است.

برقراری سیستم ملی مراقبت از بیماریهای دامی جهت اطلاع رسانی سریع به منظور ارائه خدمات بررسی و تشخیص بموقع بیماری در مقایسه با سال ۱۳۶۹، از صفر درصد به ۷۰ درصد رسیده است.

پوشش زنجیره سرد حمل و نقل واکسن از ۱۰ درصد در سال ۱۳۶۹ به ۵۰ درصد در سال ۱۳۷۷ افزایش داشته است.

۶- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش شیلات و آبزیان

وظیفه شیلات و آبزیان در سال ۱۳۶۶ بنا به پیشنهاد سران سه قوه و تصویب رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره)، به وزارت جهاد سازندگی محول شد.

در این بخش، وزارت جهاد سازندگی با ملحوظ نظر قرار دادن برداشت پایدار و حفظ محیط زیست طبیعی، با نگرش مدیریت همسوی حفاظت از اکوسیستم، در جهت حفظ ذخایر، افزایش تولید آبزیان داخلی، بویژه پرورش ماهیان گرمابی، سردابی، میگوی پرورشی، ضمن ایجاد فرصتهای شغلی در امر توسعه زیربناها، فعالیتهای تحقیقاتی و گسترش صنایع شیلاتی اقدامات چشمگیری داشته است.

- به منظور حفظ ذخایر دریایا، روشهای نامناسب صید از قبیل روش "ترال" در جنوب و روش "دامگستر" در شمال، با جایگزینی شیوه‌های مناسب صید حذف شده‌اند.

با توجه به ظرفیتهای آبی، خاکی و اقلیمی کشور در سواحل جنوبی و شناسایی و مطالعه ۱۰۰ هزار هکتار اراضی مستعد برای پرورش میگو، وزارت جهاد سازندگی تولید سالانه ۲۰۰ هزار تن میگوی پرورشی را با ارزشآوری یک میلیارد و ۲۰۰

جدول شماره (۴) - عملکرد در اقلام مهم پروتئینی حیوانی

فعالیت	گوشت قرمز	گوشت مرغ	تخم مرغ	شیر	پنیر	عسل	صادرات فرآورده های دامی
سال ۱۳۶۹	۵۷۰	۳۵۰	۳۱۵	۳۹۲۹	۸۰	۱۵/۲	۲۸/۹۸
سال ۱۳۷۷	۷۳۹	۶۹۶	۴۹۸	۵۱۰۵	۲۱۱	۲۴/۲	۱۰۲/۵۷
درصد رشد	۲۹/۶	۹۸/۹	۴۲/۳	۲۹/۹	۱۶۴	۶/۲	۲۵۴

جدول شماره (۵) - عملکرد تولید سرانه اقلام مهم پروتئینی

نوع اقلام	گوشت قرمز	گوشت مرغ	تخم مرغ	شیر
سال ۱۳۶۹	۱۰/۴۳	۶/۴	۵/۷۶	۷۱/۸۹
سال ۱۳۷۷	۱۲/۰۸	۱۱/۲۶	۸/۰۵	۸۲/۵۶
درصد رشد	۱۵/۸	۷۶	۳۹/۸	۱۴/۸

میلیون دلار برنامه ریزی نموده است.

برنامه بلندمدت برای پرورش ماهیان سردابی و گرمابی به تولید سالانه ۲۰۰ هزار تن

ماهیان سردابی و ۷۵۰ هزار تن ماهیان گرمابی منجر خواهد شد.

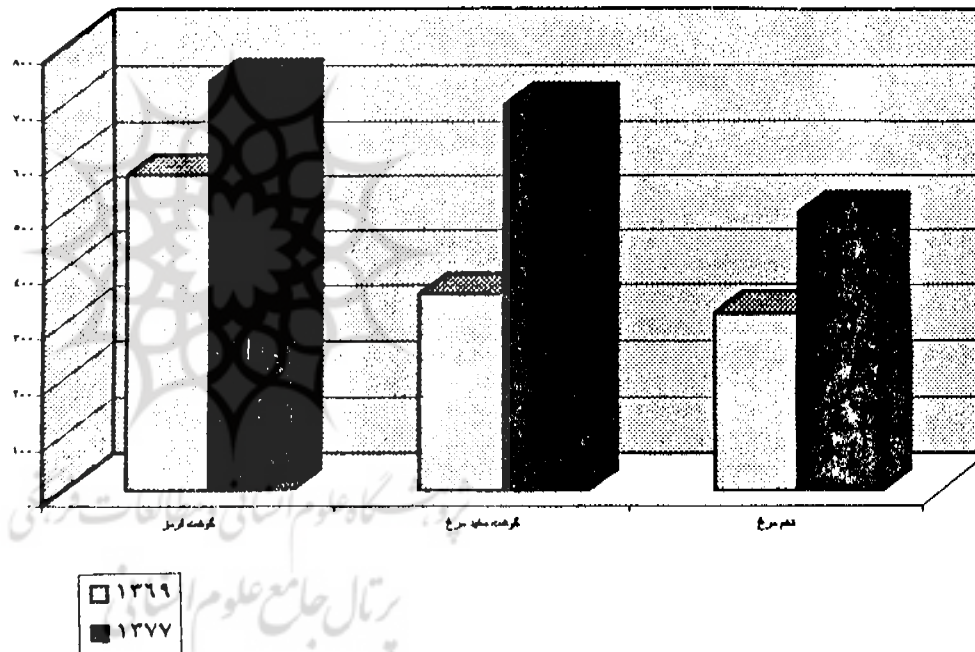
۶- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش عشایر

جامعه عشایری ایران با جمعیتی معادل ۱/۳ میلیون نفر (۲۰۳ هزار خانوار) در قالب ۱۹۶ ایل و ۵۴۷ طایفه مستقل در سراسر کشور پراکنده اند.

جدول شماره (۶) - عملکرد در بخش صنعت دام و طیور

فعالیت سال	ظرفیت صنایع	ظرفیت صنایع	ظرفیت صنایع	ظرفیت صنایع خوراکی	مرکز جمع آوری شیر
	لبنی ((هزارتن))	کشتارگاهی دام ((رأس))	طیور ((قطعه در ساعت))	دام و طیور ((هزارتن))	
۱۳۶۹	۹۲۳	۸۲۳۳	۶۴۰۰۰	۳۳۳۷	۷۴
۱۳۷۷	۲۸۱۱	۱۴۷۷۴	۱۳۶۰۰۰	۸۰۰۴	۵۳۰
درصد رشد	۲۰۴	۷۹	۱۱۲	۱۴۰	۶۱۶

نمودار عملکرد در بخش فرآورده های پروتئینی کشور

محور اصلی فعالیت سازمان امور عشایر ایران، ساماندهی زندگی عشایر کوچنده در قالب برنامه توسعه جامعه عشایری است. بر اساس مطالعات انجام شده، ۱۴۹ منطقه تحت عنوان "زیست بوم" و در هر زیست بوم چند نقطه تحت عنوان "کانون" در سراسر کشور جهت اسکان عشایر پیش بینی شده است. نتایج اقدامات انجام شده تاکنون به شرح زیر است: (جدول شماره ۱۰)

تاکنون بیش از دو هزار پروژه راهسازی، مدرسه، جایگاه سوخت، چاه کشاورزی، برقرسانی و ... جهت آماده سازی کانونها اجرا شده است.

در جهت جلوگیری از بوته کنی و تخریب مراتع با احداث جایگاههای توزیع سوخت، ۱۴۸ هزار خانوار عشایری از گاز مایع و مواد نفتی بهره مند شده اند.

با ایجاد اتحادیه و تعاونیهای عشایری، سالانه ۳۵۰ هزار تن کالا، علوفه و نهاده های مورد نیاز توزیع می شود.

جدول شماره (۷) - عملکرد بخش دامپزشکی

فعالیت سال	پوشش خدمات بهداشتی ((درصد))			پوشش نظارت بهداشتی ((درصد))			پوشش واکسیناسیون ((درصد))	پوشش خدمات بهداشتی ((درصد))		
	آبزیان	دام	طیور	کشتار دام	کشتار طیور	فرآورده خام		تولید دارو	احداث کلینیک داروخانه و آزمایشگاه ((واحد))	تعداد پست قرنطینه های دامی بخش خصوصی
۱۳۶۹	۳۴	۲۵	۱۸	۴۴/۲	۶	۳۴	۴۰	۳۰۴	۱۶	
۱۳۷۷	۵۰	۵۷	۸۰	۶۵/۷	۶۰	۶۰	۹۳	۱۴۸۹	۱۲۰	
درصد	-	۱۲۸	۳۴۴	۴۸	۹۰۰	-	۱۳۲	۳۸۹/۸	۶۵۰	

۷- عملکرد وزارت جهاد سازندگی در بخش تحقیقات، آموزش و ترویج

یکی از شعارهای محوری وزارت جهاد سازندگی در دهه گذشته "جهاد علمی، زمینه ساز توسعه و سازندگی" بوده است. تلاشهای چشمگیر و خستگی ناپذیر گذشته در زمینه های تربیت نیروی انسانی متخصص، اشاعه علوم و نوآوریها و توسعه تحقیقات کاربردی، امروز چهره ای علمی و تخصصی و در عین حال مردمی از جهاد سازندگی به جامعه عرضه کرده است. چکیده عملکرد این بخش به شرح زیر است: (جدول شماره ۱۱)

۶- مؤسسه تحقیقاتی مادر (رازی، جنگل و مرتع، دامپروری، شیلات، آبخیزداری و مهندسی) و مراکز استانی آنها در دهه گذشته از نظر دانش روز،

افراد محقق و تجهیزات به استانداردهای بین المللی نزدیک شده و اعتبار ویژه ای در سطح منطقه و جهان پیدا کرده است.

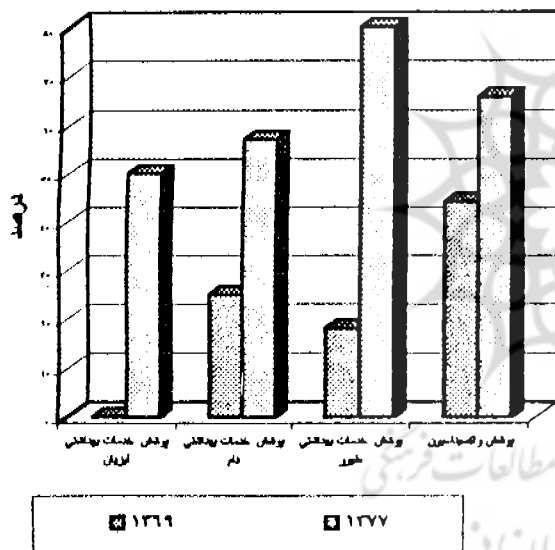
تولید انواع واکنشهای دامپزشکی و پزشکی از ۱/۵ میلیارد دزد در سال ۱۳۶۹ به ۳/۸ میلیارد دزد در سال ۱۳۷۷ افزایش یافته و مجوز سازمان WHO برای محصولات مؤسسه رازی اخذ شده است و در طول این مدت انواع واکنشهای جدید مانند اوربون، سالک، نیوکاسل روغنی و ... برای اولین بار در کشور تولید شده و صدور فن آوری ساخت واکنس و همچنین صادرات واکنس برای اولین بار در سال ۱۳۷۷ آغاز شده است.

مرکز اطلاع رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی به عنوان اولین مرکز اطلاع رسانی علمی

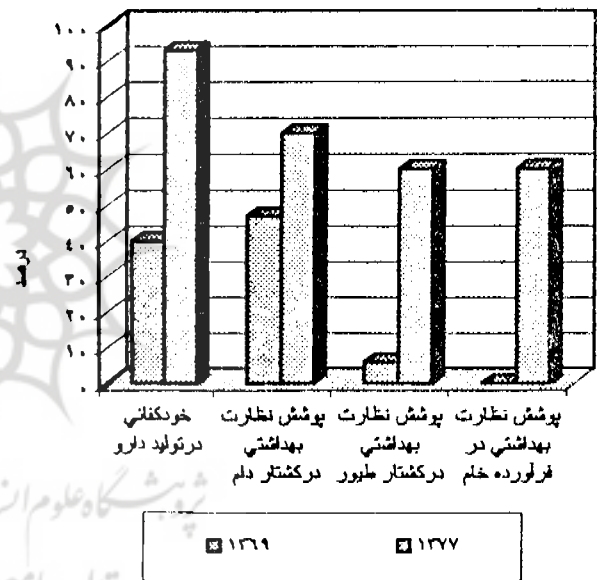
کشور و پیشتاز در فن آوری اطلاعات در سال ۱۳۷۲ تأسیس شده و با ارائه ابتکاراتی از قبیل سازماندهی متمرکز نشریات خارجی و برقراری سلف سرویس اطلاعات علمی، تاکنون دو جایزه رتبه یک کشوری و یک جایزه بین المللی کسب نموده است.

مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی وزارت جهاد سازندگی به عنوان یک الگوی جدید در نظام آموزشی کشور پا به عرصه ظهور گذاشت. محصول کار این مؤسسه و مراکز آموزشی تابعه آن و همچنین همکاری متقابل با دانشگاههای داخل و خارج از کشور، تربیت ۱۰ هزار نفر متخصص از کاردانی تا دکتری برای وزارت جهاد سازندگی است و سالانه ۳ هزار

نمودار عملکرد در بخش دامپزشکی

نمودار عملکرد در بخش دامپزشکی

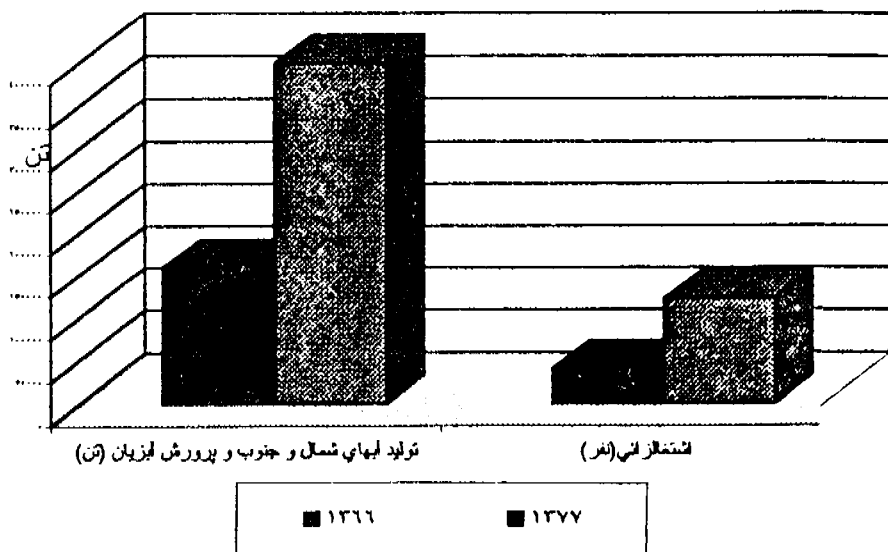
جدول شماره (۸) - عملکرد بخش شیلات و آبزیان

فعالیت	بنادر صیادی	شناورهای صیادی (فروند)	تولید آبهای شمال و جنوب و پرورش آبزیان (تن)	مصرف سرانه (کیلوگرم)	صادرات (میلیون دلار)	ایجاد تعاونیهای صیادی	اشتغال زایی (نفر)
سال ۱۳۶۶	*	۶۲۶۴	۱۵۹۴۰۱	۲/۵	۳۹/۰۴۱	۷۲	۳۹۶۰۰
سال ۱۳۷۷	**	۱۰۴۵۵	۴۰۰۰۰	۴/۶	۵۲/۴۲۱	۳۸۰	۱۲۲۱۷۰
درصد رشد	-	۶۶/۹	۱۵۱	۸۴	۳۴	۴۲۷/۸	۲۰۸/۵

* در سال ۱۳۶۶ دوازده تخلیه گاه غیر استاندارد وجود داشته که نمی توان نام بندر بر آن اطلاق نمود.

** از تعداد ۲۷ بندر صیادی تعداد ۱۴ بندر تکمیل و راه اندازی گردید.

نمودار عملکرد در بخش شیلات و آبزیان

دانشجو جهت کسب دانش فنی و مهارت در بخشهای مختلف تولید، برای تحصیل وارد این مؤسسه می‌شوند.

به منظور افزایش بهره‌وری، در دهه گذشته حدود ۵/۸ میلیون نفر روز آموزش فنی و حرفه‌ای و کاردانش صرف ارتقاء توان فنی و مهارت تولیدکنندگان و بهره برداران روستایی شده است و برای اشاعه نوآوریهای علمی و فنی بیش از ۶ میلیون نفر روز آموزش ترویجی ارائه شده است. برای نهادینه کردن هر چه بیشتر مشارکت مردم، ۸۸۵ مورد تعاونی و تشکل مردمی سازماندهی و ایجاد شده است.

جدول شماره (۹) - عملکرد صنایع شیلاتی

انجماد (تن در روز)	صنایع پرودنی سردخانه (هزارتن)	صنایع عمل آوری کنسرو (میلیون فوطی)	پودر ماهی (تن مواد اولیه در روز)	نوع فعالیت	
				سال	
۳۶۰	۱۴/۵	۶۵	۱۵۰	۱۳۶۶	
۱۱۲۴	۷۸/۵	۲۰۳	۱۰۳۰	۱۳۷۷	
۲۱۲	۴۴۱/۴	۲۱۲/۳	۵۸۶/۶	درصد رشد	

جدول شماره (۱۰) - عملکرد در بخش عشایری

حمایت از اسکان عشایر در کانونهای خودجوش (خانوار)	عشایر در حال استقرار در کانونها (خانوار)	عشایر اسکان یافته (خانوار)	اجرا و آماده سازی کانون	مطالعه تفصیلی و طراحی کانون	مطالعه زیست بوم (منطقه)	فعالیت	
						سال	
-	-	-	-	-	-	۱۳۶۹	
۱۱۹۴۹	۱۱۰۰۰	۹۰۰۰	۱۷۴	۲۳۱	۱۴۹	۱۳۷۷	

جدول شماره (۱۱) - عملکرد در بخش تحقیقات، آموزش و ترویج

تعداد اعضای هیئت علمی (نفر)	تعداد پروژه های تحقیقاتی (پروژه)						فعالیت	
	جمع	شیلات	دامپزشکی	دامپروری	آبخیزداری	منابع طبیعی	سال	
۲۵۳	۲۶۷	۷۵	۲۶	۳۸	۱۴	۱۱۴	۱۳۶۹	
۱۱۲۹	۱۸۶۵	۲۳۹	۱۳۴	۳۵۶	۱۶۳	۹۷۳	۱۳۷۷	
۳۴۶	۵۹۸	۲۱۹/۷	۴۱۵	۸۳۷	۱۰۶۴	۷۵۴	درصد رشد	